

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 14.

Miért miniszter Dániel?

A napokban korszakalkotó dolog történt, mikor a kereskedelemügyi miniszteriumból utjára kelt az autonom vám-tarifa tervezet. Lehet, hogy lesz belőle valami, lehet, hogy nem lesz, de már maga a tervezet kidolgozása is történelmi esemény, állami önállóságunknak törvényben gyökerező dokumentálása.

Ezt az elaboratumot ki kellett adni a kereskedelmi miniszteriumnak, hiszen a provizorium kérdésénél nyíltan bejelentette a háznak a kormány, hogy ha máj. 1-ére be nem nyújtja a kiegyezési javaslatokat, akkor az önálló rendelkezés életbe lép, a második provizorium kérésénél pedig Enyedi Lukácsnak, egy ismert bentfentes kormánypártinak az indítványát magáévá tette a kormány és a ház, mely szerint a kereskedelmi miniszter ki fogja dolgozni az önálló vám-tarifa tervezetét.

Mit tett Dániel? Ki dolgoztatta azt, amire kötelezve volt. Kiadta a tervezetet, mint anyag gyűjteményt.

Ez a dolgozat már vám sorompó? Dehogy. Talán törvény, melynek nyomán a vámsorompó terem? Szó sincs róla. Talán törvényjavaslat vagy tervezet? Még az sem. Pusztán akadémikus értekezés nyomtatásban, melyet elő lehet rántani ha valaha sor kerül rá, vagy egyszerűen félre dobni és új alapon mást készíteni, ha kell. Miért rohant hát rá éppen a liberális sajtó olyan mohón? Honnan az a

nagy fordulat, hogy éppen az ellenzéki lapok irnak róla tárgyilagosan, szenvedély nélkül s a liberális, kormánypárti, sőt szubvencionáltak pedig szenvedélyesen a legszélsőbb személyeskedésig menve. Mert a Pester Lloyd, a kormány jól táplált félhivatalosa vetette fel ezen elaboratum születése alkalmából, hogy: *Miért miniszter Dániel?*

Azt hisszük meg lehet találni a harag magyarozatát.

Hogy a liberális sajtó a 67-es alap megingásától félne, azt nem gondoljuk. Hiszen ez meglehetősen lágy alap e párt-nál. Emlékszünk rá mikor egy »nagy« kormánypárti férfiú kijelentette, hogy eszménye a 67-es alap »rideg« fentartása és emlékszünk rá, hogy a királylyal szemben a nagy liberális kormánypárt majd nem oppozícióba ment a Kluen-Héder váry miniszterelnöki jelöltsége idején, sőt elég hangosan emlegette a közjogi oppozícióba való átlépést.

Ily körülmények mellett, ha érdekből védik, vagy el dobni is készek ez alapot, inkább érdek csoportnak, mint elvi alapon álló tábornak kell vennünk ezt a pártot.

Azt sem igen hihetjük, hogy az elaboratumtól való irtózás és nyomán fel-támadt izgalomnak az volna az oka, mintha az anyag gyűjtemény vagy elaborátum rossz vissza hatással volna a kiegyezés ügyére. Hiszen éppen Thun gróf, mint nagy ágyut, mint aduttat vágta oda a marakodó osztrák pártok elé, béküljete meg, vagy kapjatok már észhez, ime jön a mumus az önálló magyar vámterület.

Arról Thun nem tehet, ha jobban neki bomlottak az osztrákjai, mint gondolta, hogy még ilyen fenyegetés sem fog rajtuk.

Mi azt hisszük, hogy éppen ezen elaboratum megjelenése lehetett volna legjobb csillapító hatással oda át a pártokra és így éppen ez lehetett volna okozója a kiegyezés gyors lebonyolításának.

De hogyha e munkálatot jól át néz-zük, figyelmes vizsgálat mellett felcsillámlik itt-ott a gazdasági érdekek védelme, a sokszor felpanaszolt nagy malmok üzemeinek korlátozása és a merkantilizmus becézgetésének elmaradása. A Lloyd első sorban merkantil és minden egyéb csak ezután, a liberális sajtó szintén az uralkodó áramlat zsoldosa, azt hisszük itt az oka a keserű könnyeknek és a klikkek marakodásában.

Nem az a baj, hogy a bécsi német lap előbb tudta meg tiz percczel, vagy egy órával a munkálat tartalmát, többször is volt már úgy, hogy a kormány terveiről ebből a bécsi lapból értesült a magyar publikum; sem az, hogy ki lett adva ez a munkálat, ami elvégre is igen jámbor dolog és boldogság volna vérmes reményeket fűzni hozzá; de meg »muszáj« is volt kiadni; hanem az, hogy Dániel észre-vette a gazdákat. Ez szokatlan jelenség és veszedelmes precedenst alkothatna a jövő politikájában, melyet a szocialisztikus zavarok is erősen rángatnak régi rozoga utjain, hát blokirózni kell ezt a veszélyes úttörőt, hogy más el ne hagyja a járt utat a járatanért.

Mi pedig azt feleljük a felvetett kérdésre »miért miniszter Darányi«, azért,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Üzenet.

A napokban a nagybácsija,
Épen mikor indult az útnak,
Meggérdezte én tőlem is, hogy
Mit izenek a kis Margitnak?

Mit izenek? Hát . . . tiszteltem . . .
És kívánok jó mulatságot . . .
Egy nagy bácsinak mit mondjak mást?
. . . A vonat indult s tova szállott . . .

Mit izenek? A zöld erdőben
Egy kis madár dalolt az ágon,
Azt kértem meg: repüljön hozzá
S mondja meg neki, hogy imádom! . . .

Maxi.

Csak egy kis lány van a világon . . .

Irta: Stella.

Régi história. Meglátták egymást s meg-
érelődött bennük az elhatározás, hogy vagy
egymáséi lesznek vagy senkié. Teklát nem
érdekelte más fiatalember, lett légyen az úgy
Adonis vagy egy király, Pali volt első szerelme
s érezte, hogy utolsó is lesz. De nem is illet

egymáshoz még két ember jobban mint ők. A
szülők sem nézték rossz szemmel a viszonyt,
hisz féltve őrzött, becézett kis lányuknak úgy
sem tudtak volna ellentállni, aztán minek is?
Pali jó módú szülők gyermeke, derék jóra való
fiú, kinek kezébe nyugodt lélekkel lehet bár-
mely leány sorsát letenni, a pályája is olyan,
a mely kényelmes megélhetést, gondnélküli
existenciát biztosít számára. Gyógyszerész volt,
még ez idő szerint ugyan nem önálló, de elő-
kelő összeköttetései révén erős reményt táplált
mielőbb jogot szerezhetni

Egy városban laktak, gyakran, majdnem
naponta összejöttek és élvezték a boldogságot,
amint két szerető egymásnak élő, egymásért
dobogó szív gyakori együttlétkor érezhet.

Minden a legszebb, a legjobb rendben
ment. Tekla gyönyörrel himezte a sok asztal
futót, tálcza kendőt, melyek mindenikéhez va-
lami kedves ábrándot fűzött. Ez lesz felterítve
ha reggelizünk, az az ebédnél, emez a theánál,
boldog mosoly sugározta be ilyenkor a bájos
arczocskát, a hosszú fekete szempilláktól be-
árnyékkolt kék szemekben egy egész meny-
ország volt.

— Mire gondol most az én kicsikém? —
kérdé Pali, ha ilyenkor a serényen öltögető
leányka mögött megjelent s édes csókot lopott
az aranyos göndör tincsektől övedzett hófehér
nyakra.

— Valószínűleg nem magára, — hangzott
a haragos felelet, miközben a szépen ivezett
sötét szemöldökök összehúzódtak, az előbb

még boldogságtól ragyogó szemek tüzes villá-
mokat szórva tapadtak a merénylőre.

— És én nem is volnék méltó tárgya a
magácska gondolatainak?

— Nem hát: mert aki ilyen erőszakos,
aki orvul támad, aki, mint hallottam el akar
menni innen . . .

— Vagy hát ez a baj, te édes, te aranyos
— szölt s karjaiba zárta a szeretett, a kedves
teremtést . . .

— Ez, igen ez a baj — mondá a leányka
szorosan simulva a Pali széles keblére, tudom,
érezem ha elmégy, feledve lesz az egyszerű kis
falusi Tekla, mert hát a hirmondás is azt
tartja, más város más leány.

— És hiheti, hogy nálam a közmondás
beteljesedne? — felelte s duzzogva, bár sze-
liden tolt el magától a leányt.

— Nem tudom, nem szeretném azt hinni,
de valahányszor szüleink arról beszélnek, hogy
magának tapasztalatok szerzése végett másfelé
kell mennie, úgy elszorul a szívem, úgy két-
ségbeesem, olyan komor képek rajzolódnak
lelki semeim elé, olyan sötétnek, szomorunak
látom a jövőt . . .

— De édesem, hát képzelheted-e — mondá
az ifju, a leányka felhő borított homlokát si-
mogatva, mintha azokat a nem hozzá, nem
kora s helyzetéhez illő komor gondokat akarná
eltűzni onnan, — hogy valamikor még csak
gondolatban is hűtlenné lehessek hozzád, hogy
a te szívembe vésett kedves képedet egy má-
siké váltandja fel? Hát olyannak ismersz?

hogyan ne a Pester Lloyd vagy más lap okvetetlenkedései által vezettesse magát, hanem tegye férfiasan azt, amit a nemzet javára jönnek itél s amiért ő a felelős, nem a támadó. P—y.

Agráriusok diadala. A legutolsó német választás alkalmával az ottani agrárpárt, mely ez alkalommal lépett föl először szervezeten, a D. Tztg. szerint nagy diadalt aratott. Külön agrárius képviselő ugyan nincsen sok, mert erre nem is törekedtek, hanem annál többen vannak az egyes frakciók kebelében, kik kötelezték magukat az agrár érdekek támogatására. A főszavazásnál 66, a pótválasztásnál 52 ilyen jelöltet választottak, tehát összesen 118-at. A gazdaszövetség vezetői mind bejutottak a birodalmi képviselők közé s főleg konzervatívok, nemzei szabadelvűek, keresztyén-szociálisták és a centrum tagjai közt ülnek olyanok, akik az agrárprogramot elfogadták. Ezekhez számítandók a bajor parasztpárt választottai is. Úgy, hogy a főnti forrás szerint a jövő birodalmi gyűlés egyharmada támogatja az agrárprogramot, melynek a miniszterek is barátai. Azoknak számát, kik az agrárpárt jelöltjeire szavaztak, két millióra teszik, ezt csak a szociálisták szavazói haladják meg. Nagy erősségük az agráriusoknak, hogy új elemeket visznek a küzdelembe, míg a többi párt többé-kevésbé elcsépelet programok alapján áll, maguk a szociáldemokraták is sokat veszítettek régi élességükből és fölforgató törekvéseikből.

Vámtarifa anket.

— Saját tudósítónktól. —

Az új városház közgyűlési termében ma délelőtt tíz órakor kezdődött meg a vámtarifa-anket, a melyre a kereskedelmi miniszterium meghívta a magyar pénzügyi világ és a közgazdasági élet legnevesebb férfait és a vidéki kereskedelmi kamarák képviselőit. Nagyváradról a kamara képviselőjében Janky József elnök és dr. Sarkadi Lajos volt jelen. Az új városháza nagy tanácskozó termének minden padja megtelt. Az emelvényen báró Dániel Ernő miniszter és Vörös László államtitkár foglalt helyet.

A kereskedelmi miniszter üdvözölte a megjelenteket és kifejtette a szaktanácskozmány

nagy fontosságát, majd felhívta az anket tagjait, hogy nyilatkozzanak a kérdőpontok felett. Az első felszólaló Enyedy Lukács volt.

Előadói beszéd.

A szaktanácskozmány elé terjesztett munkálatot nagyon becsesnek tartja és nem von le annak érdeméből semmit, ha azzal szemben objektíve kifejti véleményét. Véleménye szerint a kormány adatai közül hiányzik egy nagyon fontos rész, mert a képviselőház határozata nemcsak arra utasította a kormányt, hogy egy általános vámtarifát dolgozzon ki, hanem felhívta egyúttal amaz adatok előterjesztésére, a melyek az Ausztriával kötendő tarifális és vámszerződés megalkotására szükségesek, mert igen fontos a két állam termelési eredményének összehasonlítása, szükséges az általános összehasonlító termelési és ipari statisztika, a melyből meg lehessen itélni az erőviszonyokat. A nélkül, hogy ez a kérdés a szaktanácskozmány körébe esnék, kijelenti, hogy ez az anket nyilván az önmálló vámtarifa alapján áll, mert hiszen különben nem is lett volna szükség erre a munkálatra és az anketre.

Ezek után a szaktanácskozmány elé terjesztett kérdőpontokra tér át. Mint agrárius azt tartja, hogy nekünk mezőgazdasági vámvédelemre Ausztriával szemben szükségünk nincs, hiszen a bevitelünk elenyészőleg csekély a hatalmas kivitellel szemben.

Ilyen körülmények között a szabad kereskedelem híve Ausztriával szemben. Nézete szerint a vámvédelemnek sokáig kell mennie, a meddig a verseny szükségessé teszi, tekintettel azokra az iparágakra, a melyek Magyarországon meg vannak honosítva, vagy a melyek a közel jövőben meg fognak honosítani és főképpen azokra az iparágakra, a melyek a belöldi nyeresztermények feldolgozásával foglalkoznak. A mi a pénzügyi vámkokat illeti, azokat kiterjeszteni kívánja mindazokra az ipari cikkekre, a melyek Magyarországon most nem állítanak elő, a közel jövőben nem is fognak meghonosodni.

Kéri a minisztert, hogy dolgoztassa át a tarifát ez elvek szerint, a melyekből ki fog derülni, hogy Magyarországot nem vezeti Ausztria ellenében ellenséges indulat, mert a mi vámpolitikánkat nem intézi más szempont, mint az, hogy gazdasági boldogulásunkat biztosítsuk.

Enyedy után Lukács Béla volt kereskedelemügyi miniszter szólalt fel nagy érdeklődés mellett. A vámközösség híve, de nem fél attól sem ha Magyarország önmállóan rendezkedik be. Ez, igaz, áldozattal fog járni, de az utódok azért az elhatározó lépésért áldani fognak bennünket, mint mi áldjuk a 48-as nagy idők férfait.

Hegedüs Sándor szintén hosszasan beszélt. A vámközösség híve.

Városi közgyűlés.

— Érdekes mozzanatokkal. —

A hűs, éppen nem július közepébe illő időjárás, mintha meglátszott volna tegnap a városi közgyűlésen is.

Ilyen tájban 30 fok R. meleg és üres padok mellett szokott a városi közgyűlés lefolyni.

Eleintén tegnap is lassan szállingóztak a városatyák a terembe, de aztán mégis csak összeverődtek vagy hetvenen.

A rengeteg hosszú tárgysorozat több kiváló fontos száma meg is érdemelte ezt az érdeklődést.

Mindjárt a közgyűlés kezdetén olyan interpelláció özönnel lepték meg a polgármestert, hogy az óra mutató már az ötös körül járt, mikor végeztek a sok kérdéssel és felelettel.

Bertsey György kezdte meg az attakot s beszélt holmi 18 drb ropogós ezresről, a melyet állítólag a szesz jövedék bérlőinek ajándékoztak. Csakhogy Bertsey ur egy kissé későn terítette ki a nagyszerű babás bankókat a zöldasztalra, mert ennek a meseszerű nagylelkűségnek a hire legalább is két éve kísért a közforgalomban. A polgármester ígéretét birjuk, hogy felderíti, igaz-e vagy nem a suttozva szálló hir.

A kofák sérelmét Szokoly Tamás vette a szívére.

Dr. Kazaytól hallottuk, hogy Nagyvárad nem valami pompás képet nyújt az idegeneknek. És ebben csakugyan igaza volt Kazaynak is, az ismeretlen idegeneknek is, meg a polgármesternek is.

Néhai Baross Gábor ugyanis mikor Nagyváradon járt s végig kocsikáztatták a fútczákon, el volt ragadtatva a nagy tisztaságtól. Tehet arról szegény Baross, hogy Kazay és az

Nem — folytatá kis szünet mulva, — így nem szabad vélekedned rólam, a bizalmatlanság sohasem egyenértelmű az igaz, őszinte szerelemmel, meg kell biznod bennem ha igazán szeretsz.

Ez a válasz lesz szerelmünk, hűségünk próbaköve, most már csak azért is meg kell történnie.

És meg is történt. Pali elutazott, egy egész hosszú évig nem volt szabad látniok egymást, így határozta ezt el Biró Gábor és Pali apja. Hadd ismerjék meg a világot, az embereket s ha érzelmeikben ez idő alatt nem változtattak, nyugodtan, boldogan néz a jövőjük elé. Teklát mulatságból mulatságba vitték ezalatt, Pali meg valósággal bevetette magát a fővárosi élet habzó, zúgó árájába.

Leveleztek, eleinte igen gyakran, később mindig ritkábban, a köztük levő távolság nem hogy szította volna, de a mint látszott apasztotta szerelmük tüzeit. A szülők szomoruan látták ezt s csak most örültek igazán a Biró elhatározásának, mely az ifjakat egy időre elválasztá. Ha akkor összeadják őket, mint azt Pali akarta, ma egy szerencsétlen, talán valószínű készülő házaspárral állnak szemben. Mennyire áldották érte a Gondviselést, amiért nem úgy történt.

A próba év letelt, az ifju gyógyszeré-znek haza kellett jönnie, hogy a szomszéd városban

számára vásárolt gyógytárat átvegye. Természetesen értesítették erről egymást.

Ez időre esett egy, a szabadban tervezett majális megtartása. Az idő gyönyörű volt, a mulatság fényesnek ígérkezett. Pali éppen a majális előtti napon állított be. A mint meglátták egymást, a régi tűz, a régi szenvedély talán hatalmasabban lobbant fel mint egy év előtt, a nagyváros zaja nem törölte ki emlékből azt a kedves, azt a bájos képet, annak mélyére volt az vésve kitörölhetetlenül.

— Remélem a tánczai közül tartott fenn nekem is vagy egyet? — kérdé az ifju.

— Nem kért reá, én hát nem tettem, temérdek lesz a leány s nekem örülnöm kellett a tudatban, hogy nem maradok ki egyből sem, hisz' alig van néhány fiatal emberünk.

— A második négyesre is foglalkozva van?

— Sajnos, igen.

— Ezt csak fenntarthatta volna nekem!

— Hát tudtam bizonyosan, hogy jön és ha valami közbejött esemény visszatartja?

— Én a maga helyén ez esetben inkább ülve nézem azt végig.

— Ugyan kérem, hogy is beszélhet ilyet! Duzzogva váltak el. A majális csakugyan fényesen sikerült. Tekla volt az est hősnője. Pali egy lépést sem tánczolt, ott állt egy oszlophoz támaszkodva s nézte a leányt, aki

csak úgy repült egyik tánczos karjából a másikba. Mikor ült pár pillanatra s beszélgettek, társalgásuk hangja nem volt a régi gyöngédségtől, szerelemtől áthatott, rövid mondatokat váltottak, ezek is inkább udvarias szólások voltak. Reggel felé megunták a tánczot, csoportokra oszolva hallgatták a cigány szebbnél szebb nótáit.

Tekla mellett Palin kívül még Horvát Feri ült, a város legjobb tánczosa.

— Melyik a nótája — kérdé ez a leánytól?

— »Barna legény kék a szeme fénye« — hangzott a felelet.

És a cigány húzta a Tekla fülébe a nótát gyönyörűen. Horvát halkán kísérté, kellemes alt hangja volt. Pali felállt s elment a leány mellől. Nem szeret, gondolá szomoruan s szíve összeszorult a fájdalomtól, az a nyomorult elfoglalta a helyemet. De úgy kell nekem, minek hallgattam az apám szavára.

A cigányokat magához intette s azok ráhúzták: »Csak egy kis lány van a világon« ...

Tekla a Horvát karján arra felé sétált.

— Hajdan az én nótám volt, de már nem szeretem — mondá lovagjának.

— Különös, hogy maga mindent megun. Még majd a férjét is megfogja unni.

— A bizony nem lehetetlen.

Pali hallotta e párbeszédet, talán úgy is

ő »idegenjei« a város kisebb utcáit és a külsőbb részeket is bebarangolják. Minek mennek oda?

Vannak azonkívül városatyák, akik szeretnek abba is beleszólni, hogy ki mit és mikor dolgozik a városházán, mikor biciklizik, természetesen nem a városházán. A számvevői hivatal személyzete közül egyik sem üzi ezt a nemes sportot, tegnap mégis őket szapulták meg érte.

A bizottsági tagok már erősen megfogytak, mikor az utcák elkeresztelése került szónyegre.

Szokoly Tamás nagy derűtség között elmondta tegnapi humoros cikkünket elejétől végig. Kiemelte, hogy Kinizsy Miklós erős volt ugyan, de azért nem érdemelte meg, hogy a marhavásár-tér mellett levő utcát róla nevezék el. Könyfakasztó fájdalommal vetette szemére a keresztelendő bizottságnak, miszerint nem illik az, hogy Lipovniczky püspökről bérmálják el a nagytemetőhöz vezető szomorú utat. Szóval minden új nevet helytelenített, csak egyet nem. Azt nem bánja — ugymond — ha Busch Dávid az új Dávid-utcán dudál egész életén át.

Eltekintve ezektől, volt sok igaz a beszédjében, a miért aztán Hlatky Endre is mellé állott a hadaróval és segített az egész javaslatot irgalmatlanul agyon csépelni.

Ilyen alakban az meg is halt feltámaszthatatlanul.

Mezey Mihály mint szerető édes apa hullatott bús könnyeket s tartott bucsu beszédet a drága halott fölött.

Nyugodjék békességben!

*

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Dr. Baróthy Ákos, dr. Bozóky Alajos, Hlatky Endre, dr. Hoványi Gyula, Kaczián Károly, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Stark Gyula, Szokoly Tamás, dr. Várady Zsigmond, Sipos Orbán, Andriksa Károly, Beezky Lajos, dr. Berkovits Ferencz, Bertsey György, Déry János, Hoványi Géza, dr. Kornstein Lajos, Mészáros József, Mihálovics János, dr. Radó Ignác, Stern Herman, Weisz Károly, Amigó Mór, dr. Kurländer Ede, dr. Moskovits József, Serényi Gusztáv, Dalogh Döme, Bottó Ferencz, Czegléd Sándor, dr. Grósz Albert, Harmathy Károly, Hering Sándor, Huzella Gyula, dr. Kazay Kálmán, ifj. Kohn Sámuel, Kugler Albert, Kunz Gusztáv, dr. Kutiák Ágoston, Löblé Henrik, Man-

volt intézve, hogy meghallja. Kár volt vissza jönnöm, ha már elmentem, gondolá. Csak azt a patikát meg ne vette volna apám, de így, itt élni közel hozzá s ilyen körülmények között... Egy ideig még hallgatta a cigányt, de azután vette kalapját s szó nélkül távozott. Másnap felé sem nézve a Teklák házához, ment a szomszéd városba a gyógytárat átvenni.

Az öreg Biró Gábor csak most örült egy év előtti elhatározásának.

— Milyen okos gondolat is volt az tőlem, — mondá nevének — ezek a gyermekek kiserettek egymásból, úgy látszik. Sajnálom, bár legszívesebben Teklát láttam volna menyemnek, de ha a jó Isten másképp rendelkezett, úgy is jó.

A fiatalok nem így gondoltak ők csak most látták az óriási hibát a mit az elhírtelenkedett szakítás által elkövettek. És hát tulajdonképpen miért is törjént az egész, kérdé önmagától a legány? Azért a négyesért. Fenn tarthatam volna azt neki az igaz, sőt magam is felajánlhattam volna. Neki sem kellett volna ám ilyen csekélységért annyira tüntetni ellenem. Egyetlen egy tánczra fel nem kért. Ej mit, gomház, — fűzé tovább gondolatait. Horvát Feri van olyan ember mint ő. De ezek a magára erőszakolt gondolatok nem valának ám az igaziak, a szíve másképp érzett, a lelke visszavágyta ezt az egy év előtti boldog állapot-

del Adolf, Mihelfi Adolf, Mihelfi Pál, Molnár Lajos, dr. Munk Béla, Nyíry György, Óváry Sándor, Papp György, Rádl Ödön, Sebestyén Lajos, Scheemaker Mihály, dr. Szonneteld Zsigmond, Sztarill Ferencz, Steiner M. Albert, Weiszlovits Adolf, dr. Bulyovszky József, Rác Mihály, Komlóssy József, ifj. Rimler Károly, Istvánffy István, dr. Gram Károly, Sztarill János, Bordé Ferencz, Darvassy Lajos, Dus László, Busch Dávid, Hegedüs Géza, Jablonszky Emil, Ragány János, Szücs Isván, Szántó Lajos.

A polgármesteri jelentésben, a már közölt adatokon kívül, felemlíti a polgármester, hogy Szokoly Tamás biz. tag multkori interpellációja folytán megvizsgáltatta a szódavizes üvegek fémrészeit s azokat a szakférfiak nem találták az egészségre ártalmasaknak, hanem a szabályrendeletnek megfelelő összetételűeknek. Különbben minden negyed évben megvizsgálják a szódavizes üvegek fémrészeit.

Bejeleníti továbbá, hogy Nagyvárad milleniumi képe megérkezett s a régészegylet muzeumában van elhelyezve, a hol megtekinthető.

Felemlíti a különféle adományokat.

Mély részvétellel emlékezik meg Fekete László elhunytáról s érdemeit jegyzőkönyvben megörökíteni indítványozza.

Végül tudomására hozza a törvényhatóságnak, hogy a katonai-, kórházi és illetőségi ügyosztályt külön igazgatóval osztotta be, illetve szétválasztotta a közigazgatási ügyosztálytól.

Tömeges interpellációk.

A polgármesteri jelentés kapcsán megeregt az interpellációk özöne.

Zsebbevágó kérdés.

Első sorban Bertsey György okozott meglepetést interpellációjával. Azt olvasta — ugymond — a lapokban, hogy az állam kárpótolni fogja azokat a városokat, amelyek a regalék beszedésének jogát bérben bírták a várostól. Így Nagyvárad is tarthatna igényt kárpótlásra. — Városszerte az a hír kering, hogy Nagyvárad város tanácsa a szeszfogyasztási jövedék bérlőknek 18 ezer forintot elengedett. Ha ez megfelel a valóságnak, ez a város nagymérvű károsodását vonná maga után, mert a város a kárpótlásnál 360,000 frttal kevesebbet kapna az államtól. Kéri a polgármestert, hogy vizsgálja meg, igaz-e ezen hiresztelés s nyugtassa meg a közönséget.

Három egyszerre.

Szokoly Tamás három dologban interpellált.

Először kifogásolta, sőt visszaéléseknek minősítette a rendőrség eljárását az elővásár-

tot. De gyakran nézte most azt az emléklapot, melyre Pali eltávozta előtt e szavakat írta:

»Akárhonnan akármerre indulok,
Szöke kis lány mindig csak rád gondolok.«

Szomoruan telt el pár hónap. Pali ez idő alatt egyetlen egyszer sem volt honn, pedig csak néhány pillanatnyi ut a vonaton s ő szüleinél lehetett volna. Mit keresek ott, mondá gyakran. Most azonban édes anyja nevenapja következett, ezt nagy fényvel szokták megülni minden évben, innen ő sem hiányozhatott. Anyja nógatására elment Teklákhoz, őket az estélyre meghívandó »Ezt a tisztet ezért tartottam fenn neked, hogy alkalmad legyen a kibékülésre.« — mondá a derék nő, ki még mindig reménykedett. Pali el is ment s a mint az ebédlőbe lépett, honnan két másik szobán át lehetett a szalonig jutni, kedves boldogemlékeket visszaidező hangok ütötték meg füleit. Tekla zongorázta: Csak egy kis lány van a világon.

Jó ideig állt s hallgatta a gyönyörű dalt, a leány érzéssel szépen játszott. Maga sem tudta, mikor lépett be a szalonban, hogyan miként történt, elég az hozzá, hogy mikor a mama — kinek a szobaleánya hozta hírül a vendég érkezését — sietve ment annak fogadására, feltéve őrzött leánykáját a csinos ifjú vendég karjai között találta.

lások meggátlására. A kapitányi hivatal közgei hátrányosan szétosztják a vidéki és helybeli kofákat s így azok nem tudnak árulni.

A második interpellációja az volt, hogy tudomása szerint a fogyasztási adóhivatal egy tisztjét a számvevőséghez rendelték be s miért van ennek havonként 20 frt külön díjazása?

Végül kérde, hogy van-e tudomása a polgármesternek arról, hogy a fogyasztási hivatali főnök is havi 10 frt mellékdíjazásban részesül. Mi czímen?

Mindezekre felvilágosítást kér a polgármestertől.

A piszkos Nagyvárad.

Kazay Kálmán interpellációja következtén ezután. Idegen intelligens látogatóktól haltotta, hogy Nagyvárad nagyon piszkos város. (Tiltakozások.) Ezt nem ő mondja, de másokól hallotta. El van a köztisztaság hanyagolva. Különösen a külvárosi kisebb utcák szemetei, piszkosak. A Nagypiec-téren, a széna-piaczon trágyagödrök diszlenek, holott ott mindég nagy közönség jár-kél. Kér intézkedést különösen ez utóbbi hely rendbehozására.

Balogh Döme felszólalása.

Balogh Döme volt az utolsó interpelláló. Azért szólalt fel, mert tavasz óta nem látja nyomát, hogy a tanács tett volna valami lépést arra nézve, miszerint Nagyváradon a házbér-adó helyett a házostály-adó behozassék.

A polgármester válasza.

Dr. Bulyovszky József polgármester egyenként válaszolt a fentebbi sorrendben az interpellációkra.

Bertseynek válaszolva, kijelentette, hogy a 18 ezer frtnyi regále bér elengedése nem az ő idejében történhetett s arról nincs tudomása. Megvizsgálattja a dolgot s annak eredményéhez képest fog később érdemleges választ adni.

Szokoly Tamás első kérdésére kijelenti, hogy az elővásárlás megakadályozására tett rendőri intézkedések beváltak, mert a piaci árak már is csökkentek. Részletesebben ez ügyre a főkapitány adhatja meg a felvilágosítást.

A fogyasztási adóhivataltól Hollóssy Jenő azért lett átrendelve a számvevőséghez, mert a mértékhitelítésnél kevés a munka, a számvevőségénél pedig munkatorlódás van. A külön díjazást azért kapja, mert a mértékhitelítésnél is el kell végezni a dolgát.

A fogyasztási főnök külön díjazásáról nincs tudomása. (Ragány János: Dehogyan nincs!) Utánna néz a dolognak. Talán tévedés lehet s a főnök a csempészet ellenőrzéséért kapja a díjat.

Dr. Kazaynak azt válaszolja, hogy Nagyvárad tisztább, mint sok más vidéki nagy város. A mostani takarítási költségnél pénzügyi szempontból többet nem költhetünk. A széna piacnak körözkövel burkolása iránt a tanács már lépéseket tett.

Balogh Döme felszólalására kijelentette a polgármester, miszerint a házostályadóra vonatkozó javaslatot a tanács már elkészítette s legközelebb előterjeszti.

A polgármester választát befejezván, ifj. Rimler Károly főkapitány válaszolt Szokoly Tamásnak. A kapitányi hivatal nem ment tülzásba intézkedésével, csak a kofalkodásról alkotott szabályrendeletet hajtották részben végre. Minden az ő intézkedéséből s a vásárló közönség hangoztatott elismerésére történt. Egyszerűen a vidékieket elkülönítették a helybeli kofáktól.

Szokoly Tamás nem veszi tudomásul a főkapitány választát.

A polgármester választát, a havi jelentéssel együtt tudomásul vették, az adakozóknak

köszönetet szavaztak s *Fekete* László emlékét jegyzőkönyvbe iktatták.

*

Elnöklő főispán *Lukács* Ödön közleg. gyakornokot tiszteletbeli aljegyzővé nevezte ki.

Sok szó egy fatelepért.

Több ízben sok beszéd hangzott el már a *Farkas Márton* fatelepe ügyében. Nap-utca végén van ennek a kereskedőnek egy saját fatelepe, a melynek kiegészítésül egy városi területet akar bérbe venni. A miniszter leírataiban nyilvános árlejtést rendelt el a telep bérletére.

A városi tanács az árlejtés megtartását javasolja.

Ifj. *Rimler* Károly főkapitány nem helyesli, hogy a város a saját fatelepeinek konkurencziát csinál. Most ne hirdessék meg a pályázatot.

Dr. *Hoványi* Géza ellenkezőleg, pártolja a tanács javaslatát. *Farkas* egy szemétdombot kért bérbe s az a város ipari érdeke, hogy minél több ilyen telep létesíthessék.

Mezey Mihály tűzbiztonsági szempontból is ellene van a bérbeadásnak s pártolja a főkapitány javaslatát.

Balogh Döme, *Komlóssy* József és *Hlatky* Endre az árlejtés mellett, dr. *Várady* Zsigmond pedig a főkapitány javaslata mellett szólalnak fel.

Vége a többség a tanács javaslatát fogadta el.

*

A vallás és közoktatásügyi miniszter értesíti Nagyvárad városát, hogy az iskolák építésére ez idő szerint nem adhatja meg a kért s már korábban megígért segélyt. — Mit tehettek mást, tudomásul vették.

Az új alszámvevői állás.

Hosszas, kellemetlen vita indult meg a tanács azon javaslatánál, hogy a számvevői hivatalnál annyira megszorították a munkát, hogy egy második alszámvevői állás rendszeresítése okvetlen szükséges. Az állás 1000 frt fizetés és 200 frt lakbér-illetményvel kötéssék össze.

Szokoly Tamás ellenzi az új állás rendszeresítését, mert ha a számvevőség személyzete betartja a hivatalos időt és szorgalmasan dolgozik, nem kell személyzet szaporítás. Adják vissza a polgármesternek az ügyet, hogy személyszaporítás nélkül, helyes munkabeosztással intézkedjék.

Ragány János: Évek óta megtorlódik a munka a számvevőségénél s a nagyon is fontos, anyagi veszélyrel és felelősséggel járó munkák végzésére nincsen kellő képességgel bíró ember. Az új alszámvevőre okvetlen szükség van.

Hlatky Endre jelen volt a számonkérőszék vizsgálatánál s látta, hogy a számvevőségénél türethetetlen állapotok vannak. Egész évről összegyűlnek a nagyon fontos számadások s átvizsgálásukra nincs szakember, tapasztalatból tudja, hogy az új alszámvevőre a város érdekében szükség van s ezért az állás rendszeresítését megszavazza.

Bertsey György az új számvevőt feleslegesnek tartja. Szaporítjuk folyton a tisztviselőket, s látjuk, hogy a közgyám fél napokat biciklizik, a többiek pedig a takarékpénztárakban teljesítenek szolgálatokat.

Dr. *Várady* Zsigmond nincs ellene az új állás rendszeresítésének. Pénzügyileg súlyosnak tartja azonban, hogy Nagyvárad városánál folyton szaporítjuk a tisztikart. Kéri a tanácsot, illetve a polgármestert, hogy vizsgálják meg az ügymenetet abból a szempontból, vajjon a rendszer nem túl bürokratikus-e. A kereskedelemnél látja, hogy egy ember mennyi különböző dolgot jól végez. Ha tapasztalja a polgármester, hogy a munkaező nem elég, ne mindjárt új állások rendszeresítésére gondoljon, hanem vizsgálja, hogy a munkát nem lehetne-e

egyszerűbben és jobban beosztani és végezni. A javaslatot különben elfogadja.

Szokoly Tamás ajánlja, hogy a míg a mostani első alszámvevő betegségéből felgyógyul, *Hollósy* Jenővel helyettesítsék, akinek úgy sincs dolga a mértékhiteles tésnél.

Dr. *Bulyovszky* József védi a tisztviselőket. Az árvaszéknél példás rend van s a közgyám akkor biciklizik, ha elvégezte a dolgát. A rendbirságot aki megérdemli, alkalmazzák. (Igen az alantasoknál!) A bürokratizmust nem istápolják. Ajánlja a tanács javaslatát.

Szavazás után az új alszámvevői állás rendszeresítését a többség elfogadta.

*

Molnár Imre köztér átengedési kérvényét a jövő havi közgyűlésen tárgyalják.

A »Kereskedelmi Csarnok« az iraut kereste meg kérelemmel a várost, hogy tekintettel a változott jogviszonyra, az alsófoku kereskedelmi iskolát jövőben hagyják meg a közép kereskedelmi iskolával kapcsolatosan: a város adjon évenként 1500 frt segélyt. Az alsófoku iskola megmarad azért a város által kiküldött bizottság felügyelete alatt.

A tanács a kérelem teljesítését javasolja s ennek alapján azt megszavazták.

A 13 % adóemelés réme.

A tanács előterjeszti, miszerint a közvetett adók szedhetésére adott engedély ez év végével lejár. Az eddigi két év alatt 164 ezer frt jött be e czímen, tehát évenként átlag 82 ezer frtot hoz a közvetett adó Nagyvárad városának. Ez összegre a jövőben is okvetlen szüksége lesz Nagyváradnak s ha ettől elesik, legalább 13 %-kal kell emelni a közköltséget. Javasolja a tanács, miszerint írjon fel a törvényhatóság a miniszterhez a közvetett adó további engedélyezése iránt.

A közgyűlés természetesen szívesebben belement a fölrirat küldésébe, mint a pótdadó emelésébe s így a tanács javaslatát egyhangulag elfogadták.

*

A honvéd-hadapród iskoláknál tett alapítványi helyek közül kettő ez év őszén töltendő be.

A közgyűlés a két alapítványi helyre első sorban *Winkler* Szilárdot és *Pati* Nagy Kálmánt, 2-od sorban *Fisch* Gyulát és végül *Kiss* Ernőt ajánlja a miniszternek.

Dr. *Kazay* Kálmán bizottsági tag a Körözsön, Széles-utca mellett egy új, harmadik vashíd létesítését indítványozta.

A tanács előterjesztéséhez képest az indítvány felett vita nélkül napirendre tértek.

Egy hold szántóföld 7000 frt.

A városi tanács ezután jelentést tett a járványkórház elhelyezéséről. Ismertette a különböző szakbizottságok véleményét, a melyek szerint az *Epreskert* melletti terület, majd a *Rulikovszky* temető közelében stb. levő területeket ajánlták a járványkórház elhelyezésére alkalmas területeknek.

Ezekkel szemben a tanács *Bölöny* Józsefnek V.-Velenczén az izr. temető és a vasútállomás mellett levő egy holdnyi pusztát ajánlja a jelzett célra 7000 frt vételár mellett.

Az összeg hallatára a bizottsági tagok elszönrnyűködtek.

Bertsey György igen távol esőnek és rengeteg drágának találta a területet. A kérdést nem tartja oly sürgősnek s ajánlja, hogy a tanács nézzen széjjel, nem volna-e jobb és olcsóbb *Hidegser-utczán* a *Krizsár*-féle tanyából egy darabot megvásárolni, vagy az ottani régi, elhagyott temetőt felhasználni e célra.

Dr. *Kazay* Kálmán a drágaságon kívül az izr. temető, a vasútállomás és az idevezető nagy közforgalmi ut közelsége miatt sem tartja alkalmasnak a *Bölöny* telkét, hanem ajánlja a *Horváth* Gézáét megvételre.

Névszerinti szavazással a *Bölöny* József telkének megvételét határozták el.

*

Utasították a polgármestert, hogy az »Országos orvosi szövetséget« a jövő évre Nagyváradra hívja meg.

A községi elemi és polgári iskolák jövő évi költségelirányzatát 71198 korona kiadásal elfogadták s átteszik a közigazgatási bizottsághoz.

A nagy keresztelés bukása.

Kevés számú biz. tag nagy érdeklődése mellett terjesztette elő a tanács az utcák nevének megváltoztatására s a házak számozására vonatkozó javaslatát.

Lapunk tegnapi számában már közöltük az utcák összes neveit, a melyeket meg akarnak változtatni. Az egész városban alig maradna meg 50 utcának a mostani neve, s mintegy 130 utca új nevet nyerne a javaslat szerint.

Szokoly Tamás vette fel elsőben a harcot a javaslat ellen. Azt nem fogadja el, mert kegyelet-sértő és sok zavart okozna. Általános derűtlenség között mutatott rá az abban foglalt furcsaságokra, tévedésekre. Az új számozást sem tartja szükségesnek s az csak terhekkel járna. Indítványozza, hogy újabb, egyszerűbb átdolgozás végett adják vissza a tanácsnak.

Hlatky Endre sok tekintetben pártolja *Szokoly*-t. Nem helyesli, hogy 24 óra alatt úgy összekavarjuk az utcák neveit, hogy 10 év alatt sem igazodunk el rajta. Helyesli, hogy 20—25 utcának megváltoztassuk a nevét, de egyszerre 130 utcának nevet adni nem szabad! Aztán különös pl. hogy *Pál-utczából* Pétert csináltak; ha két *Pál-utca* van, az tévedés lehet, de a javaslatban is van két *Dobozy-utca*. Keressünk ki 20—25 olyan történelmi nevet, akik szoros összefüggésben voltak Nagyváraddal; de ezeknek méltó helyet adjunk. Pl. *Pázmányról* egy félreeső kis teret hiba volna elnevezni. Nagyvárad történelme nagy férfiakban gazdag; ott van *Pray*, *Fejér György*, *Martinuzi*, stb. lehet válogatni. De minek kell *Áldás-utczát*, *Korona-utczát* megváltoztatni. — A házak új számozása azonban szükséges. — Adják vissza a munkálatot azzal, hogy a tanács a szükséges 20—25 utcának új elnevezésére tegyen javaslatot még pedig mielőbb, hogy a számozással együtt az újítás keresztülvihető legyen.

Dr. *Hoványi* Gyula pótlásként indítványozza, miszerint az új nevek beosztásánál hallgassák meg kiváló történet ismerőinket, *Bunyitai* Vinczét, dr. *Karácsonyi* Jánost, *Cseplő* Pétert, *Dus* Lászlót stb.

Mezey Mihály a sértő kifejezésekre nem reflektál. A bizottság komolyan, buzgalommal tárgyalt s ezért köszöni a mostani »elismerést«. Vitatja, hogy ha valaki ezen kérdéssel a részletekbe megy, belátja, hogy ily sok utcát kell újra elnevezni.

Szokoly, illetve *Hlatky* indítványához képest a javaslatot visszaadták a tanácsnak, a dr. *Hoványi* Gyula indítványának elfogadásával együtt.

*

Feldman Izidort nem mentették fel a szikvizadó bérlete alól.

A törvényszéki palota környékének rendezésénél az aszfaltozást *Wallerstein* Mátyásra bízták, akként, hogy egy évig lesz a próbaidő.

A főügyész javadalmazásának javítására elfogadták a szabályrendeletet, mely szerint a szerződések elkészítéséért a főügyésznek megszabott díj jár.

Dr. *Kurländer* Ede indítványát, hogy a város írjon fel a miniszterhez az állandó színház

létesítése esetén évi 10 ezer frt segély megadása iránt, — kiadták a szüntügyi bizottságnak. A bemutatott szerződéseket jóváhagyták.

A tisztviselőknek a kért szabadságidőt megadták, míg a kezelő személyzetnek a polgármester engedélyezhet két heti szabadságidőt. Néhány lényegtelen ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

Városaink világitása.

A megtakarítás, a czélszerűség eszméje nem igen kísérti magyar városaink mindegyikét. A háztartásaik tul vannak kötelezettségekkel terhelve s mindezek redukálására, vagy helyes mederbe való terelésére nem igen hajlandó, hanem helyette a pótlódó emelkedik évről-évre nagy arányokban. Pedig hogy mennyire helyes egy kis körültekintés, egy kis megfontolás az intézmények és eszközökben, azt nem szükséges bővebben fejtegetni, de illusztrálására szolgálhat az alábbi dolog, melyet már csak azért is közlünk, mert városunkra vonatkozólag is bő tapasztalatok meríthetők belőle.

Ez pedig nem más mint a közvilágítás kérdése, mely ugy vettett felszínre, hogy debreczen, régóta az augsburgi gáztársasággal áll szerződéses viszonyban, de ezt a szerződést 1900-ra fölmondotta s mult július 28-án Komlóssy főjegyző indítványára elhatározta, hogy a világitás berendezését nyilvános pályázat útján fogja eszközölni; egyidejűleg százkilenczvenegy magyar városhoz kérdést intézett a világitásra vonatkozó adatok megküldése végett.

A 191 hazai városhoz intézett körlevélre 150 helyről érkezett válasz s ezek szerint 102 helyen van petroleumvilágitás, 22 városban gáz és 23 helyen villanyvilágitás; gázolin van egy községben, semmiféle világitás nincsen 4 helyen. Semmiféle közvilágítás nincs Csongrádon, D.-Szt.-Mártonban, Ujfehértón és B.-Ujfaluban.

Az árakra nézve városonként föl vannak tüntetve a részletes adatok, melyek összegezése szerint a petroleumvilágitás ára óránként $\frac{5}{10}$ —3 krajczár közt váltakoznak; gázvilágitás lángonként és óránként $\frac{728}{1000}$ kr.— $1\frac{1}{10}$ kr.— $2\frac{1}{4}$ kr. közt. Legolcsóbb Sopronban, $0\frac{28}{1000}$ kr. a kőszén olcsó ára miatt. Magánvilágitásnál az árak a gáznál köbméterenként 10—19 krba kerülnek.

Fűtési és ipari czélokra 9—10—11 kr. köbméterenként.

A villamvilágitásnál egy drb normál gertyás izzó láng $\frac{6}{10}$ — $\frac{90}{100}$ kr és $2\frac{1}{9}$ kr közt váltakozik és pedig legolcsóbb Szolnokon és Nagyszébenben = $\frac{6}{10}$ kr. Előbbi helyen felső vezeték, utóbbin vizerőre berendezett turbina-rendszer van alkalmazva s ez az oka annak, hogy aránylag olcsóbbak az árak más városok árainál.

Föl akartuk ezen adatokra hívni városunk vezetőinek figyelmét, mert a benne foglaltak nem csupán kulturális értékekkel bírnak, hanem becses tájékozást nyújtanak arra nézve is, hogy az új berendezkedés költségei mennyire tehetősek s mily irányban kell elindulni.

Különösen fényesen bizonyítják a fentel sorolt adatok a nálunk még sok utczán pislogó petroleum lámpák gazdaságtalan és czélszerűtlen voltát.

Dr. Székely István — egyetemi tanár.

A helybeli papnevelő intézetnek egyik nagytudományu, sok oldalú képzettségű tanárát, a váradai egyházmegyének fiatal, buzgó lelkületű, rokonszenves papját nagy kitüntetés érte. Királyunk Ő felségének kegye oda helyezte, hová

nagy tehetsége és ritka tudományos képzettsége őt praedestinálták: az ország első tanintézetének országos hirt tanárai közé.

A »Budapesti Közlöny« tegnapi számának élén a következő legfelsőbb kéziratot közli:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére dr. Székely István nagyváradai latin szertartású püspöki papnevelő intézeti tanárt a budapesti tudomány-egyetem az ujszövetségi szentirásban nyilvános rendes tanárává, a rendszeresített illetményekkel, kinevezem.

Kelt Bécsben, 1898. évi június hó 29-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Wlassics Gyula, s. k.

Az új egyetemi tanár nagyváradai ember. Itt született 1861. febr. 26-án Nagyváradon, egy tisztességes polgári családból (Sztarill), melynek ugyszólván minden tagja a pedagógiai pályára lépett. Elemi és középiskoláit, sőt a theologiai tanfolyamot is itt végezte városunk tanintézetiben. Éles esze és bámulatos szorgalma által csakhamar kitűnt tanulóitársai közül. Papnövendék korában már olyan pályamunkákat írt, amelyek becsületére válnának egy tanárnak.

A theologiai tanfolyam elvégzésével Bécsbe a Szt.-Ágostonról nevezett felsőbb papképző intézetbe küldte őt b. e. Lipovniczky püspök, ki atyai szeretettel gondoskodott a szép tehetségű ifju kiképzetéséről. Ebbe az intézetbe a monarchia legkiválóbb tehetségű fiatal papjai kerülnek. Ezek között is a legelső lett Székely, ki itt vetette meg az alapját alapos és emellett sokoldalú képzettségének. Egymásután sajátította el a német, francia, angol és olasz nyelveket. A theologiai tudományokon kívül még előszeretettel foglalkozott a természettudományokkal és a filozófiával. Bécsi tanulmányai közbea érte el a kort, melyben az egyházi törvények értelmében áldozó pappá szentelheték őt. A bécsi Szent István-templomban szentelte őt fel Angerer h. érsek.

Váradra visszatérvén 1885-ben az egyházmegyei irodában nyert alkalmazást. Egy év múlva az erkölctan és lelkipasztorkodástan tanárává nevezte őt ki Ipolyi püspök, 1892-ben a szentirásban, héber nyelv és a filozófia tanítását vette át s egyuttal a jogakadémiánál hitszónok lett és az államvizsgálati bizottság kültagja.

Több mint egy évtizeddel ezelőtt jelent meg első nagyobb szabású tanulmánya: *Az emberi nem kora és a Szentírás* czimen. Azóta oly kiterjedt irodalmi működést fejt ki, amilyenre kevés példa van. A szentírás-tudomány mindkét részét, a szentírás magyarázatát, az apologetikát, természettudományokat, az ősrégészetet, az erkölctant, a felsőbb pedagógiát s a filozófiának minden ágát felölelik azok a becses tanulmányok, cikkek, értekezések, melyek az ő tollából tudományos folyóiratainkban megjelentek. Önálló munkái között pedig kettő: *A Szentírás apológiája és Ősztön és ész* (2 kötet) olyan, amely bármily nagy nemzet irodalmának dicsőre vá nék.

Tudományos érdemeiért tagjává választotta a *Szt.-István társulat irodalmi osztálya* és az *Aquinói sz. Tamásról nevezett filozófiai társaság*.

Emellett jutott ideje hasznos társadalmi tevékenységre. A budapesti és a helybeli kath. körben többször tartott élvezetes felolvasásokat. Szünidejét nagy tanulmányutakra használja. Előbb hazánkat azután a külföldet utazta be. Kinevezésének híre Schweizben találja, honnét tanulságos »Schweizi sétáit« írja lapunknak,

melyek legközelebb önnállóan is meg fognak jelenni.

A szegényes magyar hittudományi és filozófiai irodalom sokat várhat még az új egyetemi tanár tollától. Új állásában módja lesz megvalósítani fiatal lelkének ambícióját, hogy a magyar tudomány művelésének éljen.

Isten adjon erőt, kitartást és sikert a férfikora elején ily szép méltósághoz jutott tudós tanárnak, ki hisszük ott is dicsőre fog válni szülőföldjének és egyházmegyéjének.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Pályázat.** Az *Orsolya* szüzek nagyváradai zárdájának növeldejében létező néh. Rier Xav. Ferencz-féle alapítványi helyre a vall. és közoktatásügyi miniszter, pályázati kérvények hozzá f. évi aug. hó 15-ig nyújtandók be. A pályázat feltételei a következők:

Az azt elnyerő növendék a nevezett nevelőházban benlakást, ellátást, az elemi iskolai osztályokon keresztül tanítást és neveltetést nyered; ruházatról azonban a szülő vagy gyám tartozik gondoskodni.

Ezen alapítványi helyre igényt tarthatnak: 1-ső sorban néhai Rier Xav. Ferencz nagyváradai kanonok katonai állású rokonai, 2-od sorban Ferdinánd Főherczeg ő fensége, jelenleg Sándor orosz császár nevét viselő gyalog ezredbeli,

3-ad sorban általában magyar gyalog ezredbeli szegénysorsu főtisztek, illetőleg a 8-ik életévet elért, de a 12-iket még be nem töltött leánygyermekai; végre

4-ed sorban a m. kir. honvéd-gyalogsági szegénysorsu főtisztek, illetőleg a 8-ik életévet elért, de a 12-iket még be nem töltött kath. leánygyermekai.

A folyamodványhoz az előadott minőség valamelyikét igazoló hiteles bizonyítvány mellett csatolandó még az illető leánygyermek keresztlevele, himmlőltási bizonyítványa, legutóbbi neveltetéséről és előmeneteléről, a vagyoni és egészségi állapotáról, netalán életben levő kiskoru ellátatlan testvérei számáról, esetleg szülei elhaltáról szóló hiteles bizonyítványok.

* **Változások a gymnásium tanári karában.** A jászói prem. k. rend nagyváradai főgymnasiumának tanári karában a következő változások történtek: *Tóth-Szabó Pál* dr. ide helyeztetett és *Sztrache Bódog* itt alkalmazott tanár a kassai, *Beke Boldizsár* pedig a rozsnyói főgymnasiumba tétetett át.

* **„B. Fejérváry-laktanya“.** A debreczeni 2. honvéd huszárezred parancsnoksága tegnap megkereste Nagyvárad-város tanácsát s kéri, hogy a most épülő új honvédhuszár laktanyát »Báró Fejérváry-laktanyának« nevezzék el. A kérelem teljesítését mi sem akadályozza.

* **Örömhír a vasutasoknak.** Nagy öröm érte a Nagyvárad állomáson alkalmazásban levő vasutiakat. — Hir szerint ugyanis a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium a lakbér felemelése iránt beadott kérelmüket méltányosnak találta s megengedte, hogy 1899. jan. hó 1-től a központi lakbért élvezhessék.

* **Az új vámellenőr.** Nagyvárad városánál a már régen üresedésben volt vám-ellenőri állást, pályázat mellőzésével tegnap töltötte be dr. *Bulyovszky József* polgármester. *Makay Sándor* szőlőszeti tanárt nevezte ki vámellenőrré.

* **Teherállomás Mező-Peterden.** Mező-Peterd és a szomszédos községek érdekeltsége azon kérelemmel fordultak a kereskedelmi miniszterhez, hogy a budapest—nagyváradai vasútvonalon Mező-Peterd megállóhelyen, élő ál-

latok kivételével az összes forgalomra berendezendő, tehát elszámolásra is felhatalmazandó állomás létesíttessék. A miniszter válasza tegnap érkezett meg, mely szerint a kérelem teljesítéséhez szükséges volna 15 kocsi befogadására s a két végén bekapcsolható rakodó vágány egy raktár, gabonaszín; — továbbá éjjel-nappal egy altiszt nem képes az áru kezelést és jegykiadást teljesíteni, s így legalább még egy altiszt kellene; azonkívül felvételi épület, két altiszt lakással, váró helyiség, iroda, két váltóór részére kettős órház építése szükségeltetnék s mindez 42,000 frtba kerülne. Ez nem állana arányban az áruforgalmi bevétellel s így még ha felével hozzájárulnának sem teljesíti a miniszter. Hajlandó azonban Mező-Peterden külön berendezést nem igénylő kocsirakományok részére szolgáló megálló rakodó helyet berendezni, oly feltétellel, ha az ezzel felmerülő 15000 frt költség felét az érdekeltég megteríti.

* **Halálozás.** Mély részvételt vettük a következő gyászjelentést:

Alulírottak megtört szívvel tudatják a legjobb anya, nagyanya, anyós és testvérenek özv. Herczog Józsefné szül. Sprenger Lujza urnőnek, f. hó 13-án rövid szenvedés után életének 56-ik évében történt elhunytát. A megboldogott tetemei f. hó 15-én d. u. 5 órakor tételnek a róm. kath. szertartás szerint örök nyugalomra. Az engesztelő gyászistenti tisztelt f. hó 16-án d. e. 10 órakor fog a nagyvárad olaszii róm. kath. Barátok templomában az egek Urának bemutatni. Rév, 1898. július 13. Áldás és béke poraira! Horkay Árpádné szül. Herczog Etelka, mint leánya. Horkay Árpád állomásfőnök, mint veje. Horkay László, Horkay Margit, kiskorú unokái. özv. Sümeghi Sándorné, szül. Sprenger Paulin, Sprenger Kálmán honvéd őrnagy, Sprenger Terka, Sprenger Béla, mint testvérei.

* **Pályázat.** A nagyvárad kir. járásbírósnál egy és a tenkei kir. járásbírósnál szintén egy aljegyzői állás jött üresedésbe betöltendő 2 hét alatt.

* **Köszönet-nyilvánítás.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a pécsi kath. körnek a középiskolának tett adományáért köszönetét nyilvánította.

* **Az „Astra“ közgyűlése.** Az erdélyi román közművelődési egyletnek Belényesben tartandó közgyűlésére országsszerte megindult a románok körében a mozgalom. Eddig a központi (belényesi) bizottságon kívül a következő helyeken alakultak bizottságok: Hátszegen, elnök: Nestor Miklós; Szászrégenben, elnök: Uilacanu P.; Deésen, elnök: Mihali Tivadar; Lugoson, elnök: Brediceanu Coriolan; Dicső-Szent-Mártonban, elnök: Zahn V. A központi bizottság elhatározta, hogy miután Belényesben nincs elég nagy helyiség, a közgyűlés, valamint a rendezendő ünnepélyek megtartására a szabadban sátrat fog építtetni.

* **Dobra ütött színház.** A nyiregyházi színház úgy látszik nem fizette ki magát, mert tegnap megkezdették az elárverezését a nyiregyházi takarékpénztár javára, mely 10,000 frt-ig van érdekelve. A világot jelentő deszkákra ezuttal a végrehajtó, érdekelt felek és a dobos kerültek, még pedig valódiak s kézzel foghatólag bebizonyították játékkukkal a naturalizmus művészetlenségét. Elárverelték a páholyok berendezését, az előfüggőnyt, a kulisszákat s mindent 150 frtért. Az épület augusztus 15-én kerül eladásra, vagyis akkor válik meg, hogy belőle ismét színház lesz-e, vagy valamiféle raktár.

A háború.

Budapest, július 14. (Saj. tud. táv.) A Havas-ügynökség jelenti Madridból, hogy Sagasta miniszterelnök azokat a békeföltételeket, amelyeket a lapok Mac Kinley elnöknek tulajdonítanak, elfogadhatatlannak mondja. Azt hiszik, hogy Spa-

nyolország semmiesetre sem egyezik bele Portorico átengedésébe. A külügyminiszter állítólag kijelentette, hogy semmiféle béketárgyalás nincsen folyamatban és hogy a nagyhatalmak nagyköveteinek lépése csak félhivatalos jellegűek. Hir szerint Blanco főkörmányzó táviratilag felhívta Toralt, Santiago parancsnokát, hogy folytassa az ellentállást.

Budapest, július 14. (Saj. tud. táv.) Madridból távirják: A tengerészeti miniszter a Fabra-ügynökség egyik munkatársa előtt megerősítette azt a jelentést, hogy Watson hajórajja már útban van Spanyolországban és hozzátette, hogy Camara hajórajja biztos helyet fog találni. A hadügyminiszter kijelentette, hogy a hivatalos táviratok nem erősítik meg a Santiago meghódolásáról szóló hirt.

Budapest, július 14. (Saj. tud. táv.) A »Commercial Advertiser« jelenti Washingtonból, hogy a Santiago előtt álló amerikai csapatok között eddig 100 sárgaláz esett fordult elő.

Budapest, július 14. (Saj. tud. táv.) Caviteből, e hó 9-éről érkezett levelek szerint a Manila mellett lévő amerikai csapatok között disenteria tört ki.

Budapest, július 14. (Saj. tud. táv.) A »Times« írja: Washingtoni jelentések szerint Miles és Shafter tábornoktól táviratok érkeztek, amelyeket a hadügyminiszterium vonakodik nyilvánosságra hozni. Az a vélemény uralkodik, hogy a táviratok a sárgaláz kitörésére vonatkoznak.

Budapest, július 14. (Saj. tud. táv.) Washingtonból távirják: Mint hírlik, a ma tartott minisztertanács ama terv mellett nyilatkozott, hogy Santiagot rohammal minden áron be kell venni, azután a csapatokat a magaslatokon kell elhelyezni és magát a várost a sárgaláz ellen meg kell védeni.

Budapest, július 14. (Saj. tud. táv.) New-Yorkból távirják: A részvénytőzsze lanyha irányzattal nyílt meg, lanyhán folytatódott és gyenge irányzattal zárult. Részvényforgalom 220.000 darab.

IRODALOM.

— Uj Lap. „Munka és Élet“ czimen új társadalmi, közgazdasági és ismeretterjesztő hetilap indult meg Budapesten, mely a munkaadók és munkások hasznos közlönye akar lenni. Ezeket azonban csak a lap rengeteg hosszúsága ezime mondja, mert a programot tartalmazó vezető cikk helyett egy reklámtalálunk melyben az mondatik, hogy minden előfizető baleset ellen 100 koronáig biztosítva van. Csak amerikai-an.

SZÍNHÁZ.

Az új háziúr.

Bajosán került mulatságosabb dolog, még színpadra ez idényben, mint ez az 5 emeletes számárság.

A tótágast álló helyzetek, a tarkábbnál-tarkább bonyodalmak, a lehetetlenséggel határos meglepetések halmozódnak össze olyan jelenetekben, amelyek határozottan a Fliegende Blätter illusztrált bohóságaira emlékeztetnek.

Nem is csodálni való dolog, hogy ilyen

bohó és nevetésre csiklandó darabnál a szerző — minden szellemessége mellett is — nem riad vissza attól, hogy a helyzetkomikum özöne fölé még a vastag kétértelműségek és a bagaria izü humor vadságait is felhalmozza, mert hiszen célja pusztán az, hogy nevetessen.

Ezt a célt végre is eléri.

Bolond idea az, hogy egy 5 emeletes ház tulajdonosa, aki első emeleti lakásán teljes nyugalomnak örvend, a bonyodalmak és kelep-czék valóságos utvesztőjébe jut, amikor 2-ik emeleti lakójához, a bárónőhöz felmegy, hogy ennek felmondjon. Igen, mert a bárónőnek, aki tulajdonképpen aféle kokott, két dühös imádója van, Barrameda volt portugál ezredes és Riflardini tenorista. Már most Riflardinit a háziúr egyszer — szerelemföltéti dühében — kifütyölte és ezért őt a tenorista halálra keresi, vagy legalább is azért, hogy felképelje.

A bárónőnél találkoznak, a háziúr menekül a dühös tenorista elől, fel a harmadik emeletre itteni lakójához Bonperié végrehajtóhoz. Am ide is utánna jön az üldöző. Menekül tehát — a köművesek felhúzó csónakján — fel a 4-ik emeletre s bebottlik lakójának, a tenoristának lakásába. Itt ijedtében megissza ennek izgatós csokoládéját, hozzájut azon szerelmes levél csomaghoz, melyeket a tenorista a végrehajtó feleségének írt — és menekül a tenorista elől — újra a felhúzó teknőben — fel az ötödik emeletre, ahol divatárusnő lakik. A fiatal hölgyekkel enyeleg; felesége rajta csipi a turpi-ságon. Ő a birtokában levő szerelmes levelekkel védekezik, melyekről azt hiszi, hogy nevének szólnak. Válni is akar; de ekkor sül ki, hogy a levelek kinek szólnak. E fölötti örömeiben kibékül a tenoristával és ennek most feltalált fiához, Bilyardén irodavezetőhöz hozzáadja leányát, Annát. A korábbi kérő, Dütilyöl pedig hoppon marad.

Közben azonban annyi mindenféle bolond dolog történik a színpadon, hogy bőségesen feledtetik a sovány mesét és a hiányos szok minden egyéb drámairási kelléket. Helyzet, bolond helyzet az van bőven.

Blondó háztulajdonos (Vendrei) a czimszerrep személyesítője kitűnő interpretátorra talált. Vendrei ekszczellens alakítást adott és még tulzásaiban sem volt szertelen. Nagy rutinnal, kifogyhatatlan leleményességgel aknáztta ki hálás szerepét. A III. emeleti dolgai, az V. emeleti tabló jelenete feleségével olyan valami két remeke a komikus színész jeles produktumainak, amire nincs dicsérő szó sem. Lelke volt a darabnak valósággal.

Hasonlóképpen fényes sikerrel szerepeltek Follinusz a tenorista szerepben és Leövey a végrehajtó szerepben.

Follinusz olyan szalon-komikusnak mutatkozott be, hogy banális dolog lenne a tegnapi föllépése után még külön dicsérgetni az ő bevégett művészetét. Hatalmas babérkoszorúval lepték meg tisztelői, mikor a színpadon megjelent és a publikum egy része — tüntetett elene, holott a IV. emeleti alakításáért bátran kalapot emelhet, előtte mindazon színházlátogató, aki kezdetben sajnálta tőle a tapsot.

Leövey legjobb alakításai egyikét mutatta be tegnapi szerepében. Már róla csak annyit mondunk, hogy mindnyájunk igaz örömeire olyan kitűnő volt, mint mindig.

A többi szereplőkről a három említett művész mellett untig elég annyit mondani, több-kevesebb szerencsével óvakodtak attól, hogy az összelődás sikerén rontsanak, — az egyetlen Nyárait kivéve, aki nagyon gyatra Vuncsi volt a három jeles szalonkomikus

mellett. Pedig történetesen nem a *Vuncsit*, hanem *Dütyilyölt* kellett volna, hogy eljátszsa. Diszletek, rendezés kitűnő. Ház teli.

—i.

Szinkőri hírek. A holnapra hirdett *Zsidónó* elmarad, miután az opera korrekt előadásához még néhány zeneprobára van szükség, s erre az idő rövid. Helyette *A varázsgyűrű* kerül színre az ismert szereplőkkel.

REGÉNY-CSARNOK.

36.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: Tátraházi R. P.

— Ugy, ugy! — És azt hiszed, hogy ezért a Haldenschwangert jön Irén erre a vidékre?

— Én úgy gondolom. Különben is jól összeillenek, mind a kettő olyan jámbor, szinte kiállhatatlanok.

— Most azonban nincs látogatás ideje, miért jön tehát ilyen szokatlan időben hozzátok? Talán valami különösen fontos közleni valója van.

— Kinek? Még mindég Haldenschwangrról beszélsz? Mit tudom én, mit akar? Politikáról és ilyesmirel Ervin soha sem beszél nekem, a mióta felfedezte, hogy hazájáért nem igen lelkesedem.

— Okosan tennéd, ha lassabban mondanád Olga.

— Ah! Azt mondom, a mit akarok, azt teszem a mit akarok. A sympathiát nem lehet megrendelni, a szerelmet annál kevésbé. Alig veszi észre az ember már befurakodott szívébe és sajnos, el is tűnik a nélkül, hogy tudnánk miért?

— Ugy látszik, ismeretlen természettörvényen alapszik — vélte Platanoff. — Legjobb, ha rá bizzuk magunkat az arra és nem sokat törődünk vele.

— Bár csak rövid ideig is alapja volna azoknak az áramoknak. Hja! A mélységből bolygó ének hallatozik, az ember hisz a szerelemnek, rá bizza magát — a mélységbe sülyed — minden csak álom volt... Tudod-e — riadt fel ábrándozásából — gyakran azt hiszem, hogy egyedül szegény Sergiusom értett meg az emberek közül.

Platanoff elbámolt. Volt alkalma, hogy megfigyelje unoka nővérének házasságát; látta, hogy Sergius mennyire bámulta, csodálta genialis nejét az — — — elején, az után már csak úgy immel-ámmal bánt vele és bizonyosan korai halála előzte meg, hogy nem utálta meg egészen.

Mint politikai azonban csak annyit mondott: — Hagyjuk nyugodtan pihenni a halottakat.

Olga szerelme nem sokáig tartott. Nehány hónap múlva a kiábrándulás következett. Az olyan a ki mint ő is saját énjét keresi folytonosan, soha sem lesz megelégedett. Magasabb és jobb célra van az embernek szüksége, hogy élete érjen valamit.

Olga dicsőségvágyában, phantasztikusan és még e mellett világ és emberismeret nélkül, azt álmodta, hogy egyetlen mondat elégséges arra, hogy valaki szerelmét megnyerje, férjét és akkor — — és ez mindig a fő volt előtte — élte végeig uszhatik annak fényében. Hogy férje lassan tudott előre haladni — semmi rendkívüli nem segítette — ez volt első csalódása, hogy ő minden módon megnehezítette férje állását, a mit ez mindég szemére hányt, semmiképpen sem tudta megérteni.

Féktelen szabadsághoz volt szokva. Gazdagon megajándékozott természete nem ismert semmi korlátot. Anyja mindég tolettjével, nagy világi hölgyekkel volt elfoglalva, leányait teljesen szabadjára hagyta, hasonlóképpen atyja is. Mikor neje meghalt, folytatta rendetlen életét, melyből sok minden leánya fülébe jutott és bemocskolta ártatlan lelkét. azon kívül gyermekes képzelőtehetségét, úgy hogy a kötelesegről nagyon ferde fogalmai voltak.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Vörös államtitkár lemondott.

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.)
A félhivatalos lapok megerősítik azon hirt, hogy Vörös László lemondását a kormány elfogadta. Csupán a hivatalból való kilépés illetve távozás ideje nincs még meghatározva.

Az osztrák helyzet.

Bécs, július 14. (Saját tud. távirata.)
Ma a belügyminiszterium palotájában értekezletet voltak Thun gróf miniszterelnök és az alkotmányhü nagybirtokosság képviselői között.

Román hajók keresztelője.

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.)
Constanzából táviratozzák: Tegnap ment itt végbe a román tengeri szolgálatra épült két új hajó: a »Coral« és a »Principesse Maria« keresztelője. E hajók a személy- és teherforgalmat fogják ellátni constanza-konstantinápoly-alexandriai vonalon. Károly király, Ferdinánd trónörökös és neje: Mária hercegasszony, Sturdza miniszterelnök és Bratianu közmunkaügyi miniszter kíséretében külön vonaton érkeztek ide Sinajából az ünnepre. A pályaudvaron, valamint a kikötőben több szenátor és képviselő, a konzuli testület, a polgári és katonai hatóságok fejei fogadták s a nagyszámban összegyűlt közönség lelkesülten üdvözölte őket. A királyné gyöngékedése miatt kénytelen volt Sinajában maradni. Az egyházi szertartás után a király és Mária hercegasszony meglocsolták pezsgővel a két hajót, miközben elmondták a keresztelő ígét. Erre a kivonult csapatok diszelvonulása következett a rakodó parton. A király Sturdza miniszterelnök kíséretében megtekintette a kikötőben az építési munkálatokat.

Uj angol képviselő.

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.)
Gravesendben *Ryder* unionista jelöltet választották meg 2327 szavazattal képviselővé. Radikális párti ellenjelöltje, *Runciman*, 1956 szavazatot kapott. *Ryder* Palmer unionista helyébe lép, aki letette mandátumát. Az unionisták többsége a választó-kerületben nagyon megcsökkent.

Zsidóellenes zavargás Algirban.

Budapest, július 14. (Saj. tud. táv.)
Algirból távirják: A nemzeti ünnep alkalmából rendezett fáklyásmenet után tegnap zsidóellenes tüntetés volt. Több zsidó házának ablakait és kirakatait bevették. A tüntetőket katonaság oszlatta szét és több embert letartóztatott.

Vonatösszeütközés.

Budapest, július 14. (Saját tud. táv.)
Londonból távirják: Egy Belfastból jövő személyvonat a larnie-i állomáson neki ment egy különvonatnak, amely a mellékvágányon állt. Tizenegy utas megsebesült, köztük öten súlyosan. A mozdonyvezető és a fűtő, mikor látták, hogy az összeütközés elkerülhetetlen, leugrottak a mozdonyról és sértetlenek maradtak.

KÖZGAZDASÁG.

Aratási tudósítás. Belényes vidékén az aratást a legszebb kilátások között a héten kezdték meg. Az országos csapások e szegény vidéket ez idén megkímélték s úgy az eddig learatott mint a még álló buza árpa és rozsvetések a legszebb reményekre jogosítanak. Különösen a laza buza mondható kitűnőnek.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 14.

Buza ősze	— — — — —	8.81
Buza tavaszra	— — — — —	4.24
Tengeri	— — — — —	5.12
Rozs ősze	— — — — —	6.93
Zab ősze	— — — — —	5.62

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, július 14.

Salgótarjáni	— — — — —	622.—
Waggon-kölcsön	— — — — —	244.—
Villamos vasut	— — — — —	256.75
Osztrák hitel	— — — — —	358.75
Magyar hitel	— — — — —	392.25
Allamvasut	— — — — —	355.50
Déli vasut	— — — — —	78.—
Rimamurányi	— — — — —	251.25
Magyar jelzálog	— — — — —	250.—
Magyar leszámítoló	— — — — —	261.60
Iparbank	— — — — —	107.—
Budapest közuti	— — — — —	380.50
Kereskedelmi	— — — — —	1435.87

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. július 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	120.85
Magyar koronajárdék	— — — — —	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	119.50
Magyar vasuti kölcsön nzüstben 2 1/2%	— — — — —	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	97.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	100.80
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	— — — — —	97.75
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	— — — — —	158.—
Tiszabályaosi és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	139.75
Osztrák járdék papírban	— — — — —	101.50
Osztrák járdék ezüztben	— — — — —	101.50
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	121.50
Osztrák korona járdék	— — — — —	100.75
1860. Osztrák állemsorsjegyek	— — — — —	141.50
Osztrák magyar bankrészevény	— — — — —	907.—
Magyar hitelaankrészevény	— — — — —	392.—
Osztrák hitelintézeti részevény	— — — — —	358.40
Páris vista	— — — — —	355.25
Nsmet birodalmi márka	— — — — —	58.80
London vistic	— — — — —	119.85
Páris vista	— — — — —	47.52 1/2
20 márkás arany	— — — — —	11.78

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Ivánfi Jenő vendégfőlléptével:

Evadberlet 71. szám.

Kisberlet 69. szám

Páratlan

Páratlan

Ma pénteken, 1898. július 15-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Don Carlos,
a spanyol trónörökös.

Drámai költemény 5 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

H. Fülöp, Spanyolország királya	— — — — —	Szentgyörgyi I.
Valois Erzsébet, neje	— — — — —	Szilágyi B.
Don Carlos, trónörökös	— — — — —	IVÁNYFI JENŐ.
Farnese Sándor, pármái herceg, a király unokaöccse	— — — — —	Odry Á.
Klára Eugenia, infanszó, gyermek	— — — — —	Fehérvári A.
Olivarez, hgnő, főudvarmesternő	— — — — —	Váradiné.
Mondekar marquisonő)	— — — — —	Solti Helén.
Eboli hercegné,	— — — — —	Miklósi Ilona.
Fuentes grófné,	— — — — —	Perényi Anna.
Pósa marquis, máltai lovag	— — — — —	E. Kovács Gyula.
Alba herceg	— — — — —	Pataki Béla.
Lerma gróf, testőrpáncnok	— — — — —	Heltai N.
Medina Sidonia herceg, admiral	— — — — —	Várad M.
Féria herceg, aranygyapjas vitéz	— — — — —	Iványi A.
Don Taxis Raimond, főpostamester	— — — — —	Török Károly.
Domingo, a király gyóntatója	— — — — —	Bartos Gyula
Apród a királynénál	— — — — —	Baróti I.
Marcado Lajos, a királyné orvosa	— — — — —	Janovits J.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 54
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenecze >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező.-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
P.-Ladány >	4 05	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 09
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03						
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—						
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—						

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 07
Less >	10 48	4 56	8 06	Oroszháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba >	7 —	2 33	4 50
Cséffa >	11 0 —	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31
Kötegyán >	11 46	†	9 37	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest. Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Sarkad >	11 57	6	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47		Vegy. v.	Vegy. v.			Vegy. v.	Vegy. v.	
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36		
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Nánhegyesel >	† 6 34	† 8 21	Nánhegyesel >	† 4 32	† 6 46		
Oroszháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Dobrest érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 10		
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16								
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	Sz. v.		V. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	2 30	—	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	—	Gyoma ind.	3 40	2 40	—
V.-Velenecze >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	† 4 42	† 2 43	—	Ósi >	6 08	2 51	—	Déva-Ványa >	4 37	3 43	—
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudrics >	5 09	3 12	—	Uj-Palota >	6 24	3 05	—	Körös-Ladány >	5 13	4 25	—
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	—	Gyires >	6 41	3 17	—	Szeghalom >	5 40	4 56	—
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	† 5 58	† 4 15	—	Körösszeg >	7 02	3 36	—	Véztő >	6 12	5 33	—
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	† 4 27	—	Szakál >	7 39	4 05	—	Kót >	6 38	6 08	—
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	† 6 19	† 4 37	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	—	Iráz >	6 52	6 22	—
Magyar-Cséke >	6 50	† 5 —	—	Sólyom >	6 35	4 58	—	Komádi >	8 25	4 32	—	Komádi >	7 10	7 04	—
Dusesd >	† 7 05	† 5 12	—	Gyanta >	6 56	† 5 19	—	Iráz >	8 42	4 49	—	Nagy-tóti >	7 22	7 19	—
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	—	Kót >	9 19	5 14	—	Sakál >	7 48	7 43	—
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	—	Véztő >	9 44	5 32	—	Körösszeg >	8 11	8 18	—
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dusesd >	† 7 55	† 6 34	—	Szeghalom >	10 34	6 13	—	Gyires >	8 33	8 33	—
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	† 8 07	6 49	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	—	Uj-Palota >	8 47	8 53	—
Borz >	† 8 53	† 6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	Ósi >	9 03	9 12	—
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	† 7 33	—	Gyoma érk.	12 45	8 06	—	Nagyvárad érk.	9 20	9 30	—
Sonkolyos >	† 9 18	† 7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Érmihályfalva Érmihályfalva—Nagyvárad.							
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	† 8 31	—		Vegy. v.	Vegy. v.			Vegy. v.	Vegy. v.	
Szudrics >	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő >	9 40	† 8 45	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20		
Lunka-Rézbánya >	10 56	† 8 21	—	V.-Velenecze >	10 01	9 09	—	B.-Püspöki >	7 17	5 57	Érselind >	5 37	6 01		
Vaskóh érk.	11 12	8 49	—	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	—	Bihar >	7 44	6 20	Székelyhid >	6 14	6 46		
Székelyhid—Margitta Margitta—Székelyhid															
	V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	V. v.								
Székelyhid ind.	9 50	7 55	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—								
Apátkeresztur >	10 46	8 41	—	Monos-Petri >	4 46	4 56	—								
V.-Ábrány >	11 03	8 55	—	V.-Ábrány >	4 57	5 08	—								
Monos-Petri >	11 16	9 06	—	Apátkeresztur >	5 13	5 26	—								
Margitta érk.	11 28	9 16	—	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07	—								

Füredő-vonatok.											
	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 16-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig
Nagyvárad	—	—	11 27	—	—	6 19	—	10 23	—	—	—
Nagyvárad vasártér	6 30	8 10	9 43	11 38	2 32	4 35	6 32	8 44	—	—	—
Várad-Velenceze	6 46	8 25	10 —	11 53	3 01	4 55	6 46	9 15	10	08	—
Rontó	7 01	8 37	10 14	12 05	3 13	5 09	6 59	9 29	30	25	—
Püspök-fürdő	7 06	8 42	10 19	12 10	3 18	5 14	7 04	9 34	30	25	—
Félix-fürdő	7 22	8 56	10 37	12 26	3 33	5 31	7 20	9 51	30	25	—

A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.